

Valvira

Valvira ohjaa alkoholihallintoa

Alkoholihallinnon toimintakentästä

- Suomen kulutusluvut ovat ensi kertaa selvästi kaikkien pohjoismaiden kulutustason yläpuolella, alkoholia kulutetaan enemmän kuin Italiassa ja Kreikassa ja suunnilleen yhtä paljon kuin Ranskassa
- Kasvaneen alkoholinkulutuksen myötä haittavaikutukset lisääntyneet, erityisesti alkoholikuolleisuuden raju kasvu
- Naisten alkoholinkulutus on viime vuosikymmeninä lisääntynyt suhteellisesti vielä enemmän kuin miesten
- Vuosien 2008 ja 2009 alkoholiveron nostot ovat hillinneet kulutuksen kasvua ja yhdessä taloudellisen laskusuhdanteen kanssa kulutus voi kääntyä lievään laskuun

Alkoholihallinnon toimintakentästä

- Anniskelukulutus on vähentynyt suhteellisesti ja absoluuttisesti, anniskelun määrä on vähentynyt runsaalla neljänneksellä vuodesta 1997 vuoteen 2008
- Vähittäismyynnin kautta kulutukseen tulevat määrät, 85,3 %:n osuus tilastoidusta kulutuksesta vuonna 2008, ovat huomattavasti suurempia kuin anniskelussa.
- Päivittäistavarakaupan osuuden (42,7 % vuonna 2008) tilastoidun kulutuksen eli kotimaan myynnin volyymeistä voidaan arvioida edelleen kasvavan. **Vuonna 2008 Alkon osuus (42,6 %) oli ensimmäistä kertaa pienempi kuin muun vähittäismyynnin osuus.**
- Tämä asettaa alkoholivalvonnalle haasteen ja edellyttää valvonnan resurssin kohdentamista riskinarvioinnin perusteella mahdollisimman tehokkaasti.

Valvira

Alkoholin saatavuuteen ja kysyntään vaikuttavia toimenpiteitä

- Alkoholijuomien vähittäismyynti siirrettiin alkamaan klo 7 sijasta aikaisintaan klo 9. Tämä sääntö astui voimaan 1.4.2007.
 - Oluen (6-pack, 12-pack) ja muiden alkoholijuomien paljousalennukset kiellettiin, toteutettiin vuoden 2008 alusta.
 - Alkoholimainosten esittäminen televisiossa sallitaan vain klo 21 jälkeen ja alkoholimainonta elokuvateattereissa kiellettiin alaikäisille sallituissa näytännöissä, voimaan 1.1.2008.
 - Mahdollisuus käyttää korkeaa verotusta osana alkoholipolitiikkaa on vähentynyt Suomen liityttyä EU:n jäseneksi.
 - **Hallitus esittää (HE 70/2009) 10 %:n veronkorotusta 1.10.2009 lukien, josta korotus hintoihin keskim. 4.5 %**
- ➔ Asteittaisia veronkorotuksia jatkettava haittojen vähentämiseksi**

Valvira edistää väestön terveyttä ja toimintakykyä

- **Alkoholielinkeinoja valvova alkoholihallinto toteuttaa lupa- ja valvontakäytännöllään suomalaista alkoholipolitiikkaa**
- Valvira ehkäisee alkoholinkäytöstä aiheutuvia haittoja ohjaamalla:
- Alkoholilain toimeenpanoa ja noudattamista alue- ja paikallistasolla
 - alkoholihallinnon ratkaisutoiminnalta edellytetään luvanhaltijoiden tasapuolista kohtelua ja yhdenmukaista ratkaisukäytäntöä
 - yhteisesti sovitut pelisäännöt ja niiden mukaan toimivat alueelliset lupaviranomaiset
- **Alkoholivalvonnan keskeisimpiä välittömiä asiakkaita ovat yksityiset elinkeinonharjoittajat ja muut viranomaiset**
- ➔ Toimiva ja rakentava yhteistyö aluehallinnon ja elinkeinoelämän kanssa

Alkoholihallinnon ohjaus

- alkoholihallinnon työnjako; ohjaus, toimeenpano ja valvonta, on selkeä; Ih ehkäisee alkoholihaittoja VALVIRAn ohjauksessa
- **TAE 2009** → Valvira ohjaa lääninhallituksia hallinnon yhdenmukaistamiseksi alkoholihallinnon valtakunnallisella toimintasuunnitelmalla aVALTSU:
- Alkoholittomat ympäristöt lupapolitiikassa
- Toiminnanharjoittajien omaa valvontaa edistetään
- Lääni soveltaa valtakunnallista ohjausta huomioon ottaen alueensa olosuhteet sekä erityisvalvontaa vaativat riskikohteet → **alueelliset lupaviranomaiset toimivat elinkeinon vastuullisuuden varmistamiseksi**

Alkoholihallinnon ohjaus

- Ohjauksella varmistetaan alueellinen ja asiallinen tasa-arvoisuus sekä hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti toimivien lupa- ja valvontamenettelyjen tehokkuus
- Alkoholilain yksityiskohtainen sisältö ja suhde muuhun lainsäädäntöön, soveltamiskäytäntöä sekä täytäntöönpanon linjaukset, hallinnon ratkaisut ja ohjeistukset jaetaan lupaviranomaisille alkoholihallinnon ALPO-portaalissa
- Alkoholihallinnon toimintaan vaikutetaan muokkaamalla prosessit siten, että lupaviranomaisten toimiessa niiden suuntaisesti hallinto kokonaisuutena toteuttaa sille määriteltyä strategiaa → **aVALTSU**

Valvontakäytäntö ja toiminnan painopisteet

- Viranomaisyhteistyöllä yhdistetään eri toimijoiden keinoja johdonmukaisiksi kokonaisuuksiksi ja **edistetään riskinarviointiin perustuvaa kohdevalintaa**, sähköinen tiedonvaihto poliisi- ja verohallinnon kanssa
- Anniskelupaikan tapaan toimia kiinnitetään huomiota; vastaava hoitaja varmistuu siitä, että henkilöstö tuntee anniskelusäännökset ja noudattaa niitä → tehokas omavalvonta
- **Alaikäisille ja päihtyneille anniskelun ja myynnin estäminen ensisijaisia painopisteitä**

Luotettavuuden ja taloudellisten edellytysten seuranta

- Luvanhaltijoina, vastuullisissa tai toimintaan tosiasiallisesti vaikuttavissa tehtävissä toimivat **vain luotettavat ja tehtäviin sopivat henkilöt** → asiantuntijayhteistyö läänien kanssa
- **Luvanhakijoiden ja vastuuhenkilöiden taustaselvitykset;**
 - ALLU-rekisterin tiedot, vero-, luotto- ja ulosottotietojen tutkinta
 - tutkitaan jo ennen luvan myöntämistä ja seurataan valvonnassa
- **Tosiasiallisten toimijoiden selvittäminen**
 - Bulvaanijärjestelyjen purkaminen
- **Riittävä ja laillisesti palkattu henkilöstö**
 - pimeää työvoiman ja kirjanpidon ulkopuolisen myynnin paljastaminen
 - henkilöstösuunnitelmat → vastaavat hoitajat, yhteistyö työsuojeluhallinnon kanssa
- **Verottajayhteistyö; palkka- ja työnantajasuoritusten seuranta ja verovelkatietojen keskitetty ja lupakohtainen seuranta**

Ajankohtaista

- Eri hallinnonalojen yhteistyö on välttämätöntä alkoholin aiheuttamien haittojen torjunnassa, erityisesti nuorten alkoholinkäytön ehkäisyssä
- Lääninhallitusten **alkoholihallinto osallistuu aktiivisesti poliisin tehovalvontaviikon (25.-31.5.2009) toimintaan** alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. Kohteina ovat erityisesti:
 - **anniskelu- ja vähittäismyynti sekä välitys alaikäisille**
 - **alkoholin nauttimisesta aiheutuvat häiriöt yleisillä paikoilla**
 - **humalajuomiseen puuttuminen, alaikäisten luvaton alkoholin nauttiminen ja hallussapito**
- Yhteistyöstä saadut tulokset ja kokemukset ovat valvontaan osallistuneiden mukaan olleet erittäin hyviä
- Valvira kokoaa keskitetysti läänien raportit viikon toimenpiteistä ja julkaisee ne yhdessä poliisin tietojen kanssa ALPO-portaalissa sekä tiedotetaan mediaa

Ajankohtaista

- Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on kanteluasiaan antamassaan ratkaisussa arvostellut entisen STTVn alkoholijuomien nettikaupan ohjeistusta
- Valviran työryhmä selvittää laillista nettikauppa koskevia linjauksia mm. omistusoikeuden siirtymiseen, kuljetuksen järjestämiseen, maahantuontiin ja sen yhteydessä kannettavien verojen maksuun liittyvien yksityiskohtien osalta
- **alkoholijuomien nettikauppaa koskeva lainsäädäntö ei ole yksiselitteinen ja oikeuskäytäntö puuttuu**
- **Valtakunnansyyttäjällä on asiaan vaikuttava tapaus syyteharkinnassa**
- Kyse ei ole verovapaasta matkustajatuonnista
- **Netin kautta ostaminen on sallittua vain omaan käyttöön, maahantuonti kaupalliseen tarkoitukseen edellyttää aina alkoholilain mukaista lupaa (anniskelu-, vähittäis- tai tukkumyyntilupa)**